

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Oslo, 27.01.2016

Att: Ekspedisjonssjef Ann Ingeborg Hjetland
Bolig- og bygningsavdelingen

ENDRING I SAK OG TEK – FORHOLDET FORSKRIFT OG VEILEDNING – ALVORLIGE KONSEKVENSER FOR BL. A RØRLEGGEBRANSJEN VED AT ENDRINGER GIS TILBAKEVIRKENDE KRAFT

Rørentreprenørene Norge er en landsdekkende bransjeforening for rørleggerbedrifter med 650 rørleggerforetak og er medlem av Byggenæringens Landsforening (BNL) – nest største landsforening i NHO. Vi tillater oss å kontakte departementet i forbindelse med de siste endringene i TEK og SAK hvor vi ser at noen av endringene skaper uventede og uakseptable utfordringer for våre medlemsforetak – og åpenbart også for andre håndverksfag. Dessuten ser vi en alvorlig konstitusjonell utfordring i det vi kan karakterisere som myndighetenes "sjonglering" mellom forskrift og veiledning.

Forskrift vs. veiledning

Vi forstår det slik at da man i sin tid utarbeidet forskrifter til pbl hadde man som en god intensjon å utarbeide funksjonsrettede forskrifter – noe øvrige nordiske land ikke gjorde – ved bruk av begreper som "bra nok" eller "tilfredsstillende nok". På denne måten ønsket man å åpne for innovasjon i byggenæringen og ikke låse aktørene til bestemte løsninger. Tidligere hadde jo byggeforskriftene vært svært detaljerte og vanskelige å endre over kort tid.

For å hjelpe de bygningsforetak som ikke hadde tilstrekkelig kunnskap om aktuelle løsninger for å tilfredsstille forskriftenes funksjonskrav, ble det utarbeidet veiledere som vel var ment å peke på preaksepterte løsninger i form av byggstandarder, byggdetaljblad, våtromsnormer, varmenormer mm. I utgangspunktet var dette fornuftig. Det vi imidlertid har sett en stadig sterkere tendens til er at myndighetene (DiBK) i det siste har endret veiledningens funksjon fra å peke på alternative løsninger til å pålegge aktørene bestemte løsninger gjennom bruk av ordene "må" eller "skal". Fra å være en veileder i rettslig forstand er den på mange måter mer å betrakte som en "forskrift" – noe som vel aldri har vært meningen. Konsekvensen er at vi stadig oftere opplever motstrid mellom forskrift og veileder – noe som skaper store problemer for våre medlemsforetak – og selvsagt for Rørentreprenørene Norge som jo ønsker å bistå dens medlemmer. Ved henvendelse til DiBK er det ofte umulig å få et klart svar om hva som skal gjelde – og tvister mellom byggherre og entreprenør blir i verste fall overlatt til privatrettslig avgjørelse gjennom domstolene. Det skaper frustrasjon og utrygghet både hos våre medlemsforetak og hos Rørentreprenørene Norge. Sånn skal det ikke være!

En annen uheldig konsekvens av denne praktiseringen fra myndighetenes side, er at en rekke viktige bestemmelser kan endres ved et pennestrøk i og med at en veiledning ikke er underlagt samme konstitusjonelle kontroll som en forskrift eller lov. Man slipper høringer og man slipper åpenbart "langdryge" diskusjoner med involverte aktører i byggebransjen. Dette er en svært alvorlig utvikling med udemokratiske trekk som ikke kan aksepteres!

Ny sentral godkjenning – bortfall av lokal ansvarsrett (SAK)

Vi har nå fått ny sentral godkjenning med ikrafttreden fra 1.1.2016. Her har departementet flyttet matrisen for kompetansekrav og relevant utdanning fra veileder til forskrift. Det man imidlertid ikke gjør - og som åpenbart har blitt «fortiet» - er å overføre den tidligere lenge praktiserte bestemmelse om at lang praksis kan kompensere for manglende formell utdanning fra veiledning til forskrift. Sak § 11-4 inneholder nå bare én mulighet til slik kompensasjon - det er i tiltaksklasse 1 hvor man kan søke kommunen om dispensasjon fra formalkravet under henvisning til lang praksis. Dette betyr at svært mange av våre medlemsforetak som helt tilbake til 1998 har hatt godkjenning i tiltaksklasse 2 eller 3 – altså ofte høyere tiltaksklasse enn hva den formelle utdanningen tilsier - plutselig er fratatt denne klassen når de i disse dager skal fornye den sentrale godkjenningen. Dette er en drastisk innskjerping av kompetansekravet i SAK som verken vi eller våre medlemsforetak har vært klar over. Vi ser i ettertid at forskriften som sagt er endret ved at veiledningen på dette punkt er inntatt i forskriften med kun en smal dispensasjonsadgang. Vi må bare innrømme at vi ikke oppfattet at den godt innarbeidede dispensasjonsadgangen vedrørende tiltaksklasse 2 og 3 dermed ble fjernet fra veiledningen og ikke overført til forskriften. Denne uoppmerksomheten skyldes både det faktum at det i fjor var en rekke høringer på gang innenfor SAK og TEK som tok all vår oppmerksomhet, men også det faktum at DiBK og departementet i forbindelse med ESA-saken ga klart uttrykk for at opphevelsen av den lokale ansvarsretten ikke skulle få noen konsekvenser for bedriftene bortsett fra at man nå sender inn en erklæring til kommunen fremfor en søknad om lokal godkjenning.

Etter vår oppfatning vil det være å gi en bestemmelse tilbakevirkende kraft dersom bedriftene nå blir fratatt sine opparbeidede tiltaksklasser. I en tid hvor oljekrisen begynner å påvirke øvrige del av norsk næringsliv – byggebransjen innbefattet – vil «dette pennestrøket» fra myndighetenes side frata bedriftene våre mellom 30-40 % av deres opparbeidede markeder. Det er helt uakseptabelt. Se vedlagte mail fra vårt medlemsforetak Hellevik VVS. Vi må derfor be departementet presisere betydningen av denne innstrammingen slik at opparbeidede rettigheter i tråd med tidligere veiledning ikke fratras de berørte foretak deres tiltaksklasser og markedsområder – men at den nye forskriften med dispensasjonsmulighet for tiltaksklasse 1 kun gjelder nyetablerte foretak. Det er selvsagt en forutsetning for å opprettholde disse tiltaksklassene at den samme faglige ledelsen er tilknyttet foretaket. Subsidiært må vi be departementet i det minste å innføre en overgangstid på minst 3 år slik at disse foretakene kan innrette seg etter det nye kompetanseregimet. Noen annen løsning vil være lovstridig og vil bli fulgt opp fra vår side.

TEK 15 – forholdet forskrift og veiledning

Når det gjelder den nye TEK 15, ser vi klare tegn på at DiBK/departementet har valgt å ha mer generelle regler i forskriften og i stedet tatt inn minimums- og maksimumsytelser i veiledningen. Viser således til TEK § 14-4 «Krav til løsninger for energiforsyning» hvor det i (2) heter at bygning med over 1 000 m² oppvarmet BRA skal ha energifleksible varmesystemer. I veiledningen kommer så en «må-regel» - «energifleksible systemer må dekke minimum 50 % av normert netto varmebehov, beregnet etter NS 3031:2014».

Som departementet vil se skaper disse to regelsettene klare fortolkningstvister for bedriftene og spørsmålet er hva som skal gjelde. Er det slik at det holder med 50 % energifleksible systemer (vannbåren varme) i bygget og resten av varmebehovet kan dekkes med panelovner? Åpenbart i strid med teksten i forskriften – men kanskje ikke i strid med veilederen. Veilederen kan åpenbart ikke sies å være en veileder i tradisjonell betydning – snarere en tilnærmet forskrift – og mange vil jo hevde at den fremstår så konkret og obligatorisk at den må komme foran selve forskriften – noe som etter vanlig rettslig lære selvsagt er galt. Men ute i markedet lurar man – og Rørentreprenørene Norge blir til tider svar skyldig.

Et annet eksempel er TEK § 13-20 om vannskadesikre installasjoner. Se vedlegg. Også her skaper veiledningen fortolkningsproblemer for den vanlige håndverker. Flere andre eksempler kan dokumenteres om ønskelig

Oppsummering

Vi tør be om at departementet ser nærmere på denne saken. Vi mener at ingen forskrift/lov skal kunne gis tilbakevirkende kraft – og vi ber om at de berørte bedriftene etter SAK-forskriften får beholde sine tidligere tilkjente tiltaksklasser basert på lang relevant praksis. Subsidiært at det nye regelsettet får en overgangstid på minst 3 år. Videre ber vi departementet se nærmere på dagens veiledningspraksis som åpenbart skaper et konstitusjonelt problem som det snarest må ryddes opp i. Vi har ingen tro på detaljerte forskrifter, men vi vil foreslå at departement i stedet innfører minimumsytelser i forskriften og har løsningsforslag i veilederen for de foretak som ikke i egen administrasjon har kompetanse til å velge innovative spennende løsninger.

Vi imøteser Deres snarlige svar.

Vennlig hilsen

Tor Backe
Adm. Direktør

Vedlegg

Kopi: BNL
DiBK
Byggmesterforbundet